

YÖNETMELİK

Çevre ve Şehircilik Bakanlığından:

DİP TARAMA MALZEMESİNİN ÇEVRESEL YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ

(22.01.2022 tarih ve 31727 Sayılı R.G.'de Yayımlanan Değişiklikler işlenmiştir.)

(24.08.2024 tarih ve 32642 Sayılı R.G.' de Yayımlanan Değişiklikler işlenmiştir.)

BİRİNCİ BÖLÜM**Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, deniz ve kıyı alanları ile nehir ağızlarında gerçekleştirilen dip tarama faaliyetlerinin çevresel yönetimi, bu faaliyetler sonucunda ortaya çıkan tarama malzemelerinin faydalı kullanımı ile çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde deniz ortamına boşaltılması veya bertarafına dair usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, deniz ve kıyı alanları ile nehir ağızlarının kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında gerçekleştirilen dip tarama faaliyetleri ile bu faaliyetler sonucunda ortaya çıkan tarama malzemelerinin standartlarını, bu malzemelerin boşaltılacağı deniz alanlarının kriterlerini, boşaltım yöntemlerini, bertaraf ve faydalı kullanım olanaklarını, alınması gereken izinleri, faaliyetin deniz çevresine olan etkilerinin izlenmesine ilişkin hususları ve İdareye yapılacak olan raporlamayı kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 8 inci ve 9 uncu maddeleri ile 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 508 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) ~~Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,~~

a) **Bakanlık: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını,**

b) Bentik bölge: Kıyı şeridinden başlayarak en derin çukura kadar olan tüm deniz dibini içeren bölgeyi,

c) Bertaraf: Dip tarama malzemesinin, 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliği ve 26/3/2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümleri doğrultusunda düzenli depolanmasını,

ç) Boşaltım: Dip tarama malzemesinin deniz ortamına boşaltılmasını,

d) Boşaltım alanı: Bu Yönetmelikte yer alan kriterlere uygun olarak belirlenen, İdarece izin verilen dip tarama malzemesinin boşaltılacağı deniz alanını,

e) Dip tarama: Herhangi bir nedenle deniz ve kıyı tabanı ile nehir ağızlarında gerçekleştirilen kazı faaliyetini,

f) Dip Tarama Çevresel Yönetim Planı: Dip tarama faaliyeti kapsamında ortaya çıkan malzemeler ile bu malzemelerin alınacağı, boşaltılacağı deniz alanlarının çevresel yönetimi, bertaraf ve faydalı kullanımına ilişkin hususları içeren planı,

g) Dip tarama malzemesi: Dip tarama faaliyeti sonucunda ortaya çıkan malzemeyi,

ğ) EC50: Dip tarama malzemesinin toksik etkilerinin belirlenmesi amacıyla, laboratuvar koşulları altında, belirlenen organizmanın %50'sinin etkilendiği konsantrasyonu,

h) Ekolojik rapor: Dip tarama veya boşaltım alanının bentik bölgesinde bulunan makro flora ve fauna tür kompozisyonlarının tespit edilerek biyolojik çeşitlilik indeksleri ile değerlendirildiği ve deniz çayırı gibi özel habitatların etkilene durumu araştırıldığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun veya üniversitelerin deniz bilimleri konusunda uzman birimlerince hazırlanan raporu,

ı) Ekotoksikolojik analiz: Denize boşaltımı planlanan dip tarama malzemesinin deniz canlıları üzerindeki toksik etkilerinin detaylı olarak araştırılması amacıyla Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre yapılacak olan analizleri,

i) Faydalı kullanım: Dip tarama malzemesinin inşaat, karayolu, peyzaj, rekreasyonel alanlarının iyileştirilmesi, sahilin beslenmesi, ömrünü tamamlamış taş/maden ocaklarının rehabilitasyonu gibi faydalı amaçlar için kullanımı,

j) İdare: 50.000 m³ ve üzerinde olan dip tarama faaliyetleri için Bakanlık, 50.000 m³'ün altında olan dip tarama faaliyetleri için ise taramanın gerçekleştirileceği ilde bulunan il müdürlüklerini,

k) ~~İl müdürlüğü: Çevre ve şehircilik il müdürlüklerini,~~

k) **İl müdürlüğü: Çevre, Şehircilik ve iklim değişikliği il müdürlüklerini,**

l) Ön işlem: Ayırma işlemi dâhil olmak üzere dip tarama malzemesinin hacmini veya tehlikelilik özelliğini azaltmak, yönetimini kolaylaştırmak veya faydalı kullanım olanaklarını arttırmak amacıyla dip tarama malzemesine uygulanan ısı, fiziksel, kimyasal veya biyolojik işlemlerden bir veya birkaçını,

m) Tarama yetki belgesi: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından düzenlenen, tarama faaliyeti yapabilme yetkisine sahip olduğunu gösteren belgeyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Genel esaslar

MADDE 5 – (1) Deniz ve kıyı suları ile nehir ağzlarının korunması ve kirlenmesinin önlenmesi amacıyla tarama ve boşaltım alanlarında her türlü tedbirin alınması esastır.

(2) Dip tarama malzemesinin boşaltımı sonucunda oluşabilecek bulanıklık ve bentik bölgedeki birikimin deniz suyunda ve deniz dibinde ortaya çıkabilecek olumsuz çevresel etkilerinin kontrolü amacıyla boşaltım faaliyetlerinin uygun deniz alanlarında gerçekleştirilmesi esastır.

(3) Dip tarama faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan malzemenin kullanılmasında öncelikle karada faydalı kullanım yöntemlerinin değerlendirilmesi esastır.

(4) Dip tarama faaliyeti sonucunda ortaya çıkan ve boşaltım kriterlerine uygun olmayan malzeme Çevre Kanununun 8 inci maddesi gereğince denize boşaltılamaz.

(5) Dip tarama malzemesinin bu Yönetmelikle belirlenen kriterlere uygun olmayan deniz alanlarına boşaltılması yasaktır.

(6) Dip tarama malzemesinin; özel çevre koruma bölgelerine, diğer koruma statüsü bulunan biyolojik çeşitliliğin zengin olduğu yaşam alanlarına, doğal, kentsel, tarihi ve arkeolojik sit alanlarına, dalışa yasak alanlara, taşınmaz kültür varlıklarının koruma alanlarına ve atıksu deşarj hatları ile boru hatlarının bulunduğu deniz alanlarına boşaltılması yasaktır.

(7) Boşaltım faaliyetinin deniz çevresine olan etkilerinin tespit edilmesi amacıyla boşaltım alanında izleme çalışmalarının yapılması esastır.

(8) Dip tarama ve boşaltım faaliyetlerinde biyolojik çeşitliliğe zarar verilmemesi esastır.

(9) Dip tarama ve boşaltım faaliyetinden önce, faaliyetin çevresel açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla Ek-2’de yer alan Dip Tarama Çevresel Yönetim Planının hazırlanması esastır.

(10) Dip tarama ve boşaltım faaliyetleri sırasında meydana gelebilecek kirliliğin önlenmesi veya azaltılması amacıyla 9/8/2016 tarihli ve 29796 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Deniz ve İçsular Tarama Yönetmeliği kapsamındaki gerekli ön iznin alınması ve Tarama Yetki Belgesinde yer alan ekipmanın, uygun teknolojinin ve metodun kullanılması esastır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Dip Tarama ve Boşaltım Faaliyetlerinin Yönetimi

Dip tarama malzemesinin özellikleri

MADDE 6 – (1) Dip tarama faaliyetine başlamadan önce taranacak malzemenin kirlilik durumunun belirlenmesi amacıyla tarama yapılacak olan alanı temsil edecek şekilde en az Ek-1’de yer alan Tablo 1’de belirtilen sayıda sediman numuneleri alınır. Alınan bu numunelerin Ek-1’de yer alan Tablo 2’de belirtilen parametreler çerçevesinde analizleri yapılır.

(2) Dip tarama malzemesinin fiziksel kompozisyonunun belirlenmesi amacıyla en az Ek-1’de yer alan Tablo 1’de belirtilen sayıda alınan sediman numunelerinin çakıl, kum, silt ve kil oranları belirlenir.

(3) İdare, dip tarama yapılacak olan alanın niteliği, mevcut su kalitesi, kullanım durumu ve dip tarama malzemesinin karakterini dikkate alarak numune alma derinliği ve sayısında değişiklik yapabilir, Ek-1’de yer alan Tablo 2’de belirtilen parametrelerin analizleri dışında farklı analizlerin yapılmasını faaliyet sahibinden isteyebilir.

Dip tarama faaliyeti

MADDE 7 – (1) Dip tarama yapılacak olan alanın, faaliyet öncesinde batimetrik ölçümleri yapıp en az 1/1000 ölçekli batimetri haritası hazırlanarak İdareye sunulur.

(2) Dip tarama yapılacak olan alanın faaliyet öncesinde oluşturulan batimetri haritası kullanılarak taranacak malzeme miktarı ve alanın konumu belirlenir.

(3) Dip tarama yapılacak olan alanda bulunan katı atıklar ayrı olarak toplanır ve ilgili mevzuat kapsamında bertaraf edilir.

(4) Dip tarama faaliyetlerinin olumsuz çevresel etkilerinin önlenmesi veya en aza indirilmesi amacıyla uygun ekipman kullanılır ve tarama zamanı belirlenir

(5) Yeni liman inşaatları ile liman dışı deniz dibi inşaat faaliyetleri kapsamında dip tarama faaliyetlerinin yapılacağı deniz alanının makro flora ve fauna türlerinin belirlenmesine yönelik olarak ekolojik rapor hazırlanarak Dip Tarama Çevresel Yönetim Planına ilave edilir.

Dip tarama malzemesinin faydalı kullanımı ve bertarafı

MADDE 8 – (1) Dip tarama faaliyeti sonucunda ortaya çıkan malzemenin deniz çevresinde oluşturabileceği etkilerin önlenmesi veya en aza indirilmesi amacıyla öncelikle karada veya kıyısız alanda faydalı kullanım olanakları araştırılır.

(2) Faydalı kullanım seçenekleri, dip tarama malzemesinin kompozisyonu, kimyasal ve diğer fiziksel özellikleri göz önünde bulundurularak Ek-1’de yer alan Tablo 3’te belirtilen hususlara göre belirlenir.

(3) Dip tarama malzemesinin faydalı kullanımının planlanması durumunda, yüksek ayrımlı sığ sismik veriler kullanılarak deniz tabanı yüzey sedimanı ile altındaki sedimanın kalınlığı tespit edilir. Ayrıca, en az Ek-1’de yer alan Tablo 1’de belirtilen sayıda alınacak sondaj numunesinin fiziksel kompozisyonu belirlenir. Bu maksatla yapılacak sondajın derinliği tarama derinliğinden az olmamalıdır.

(4) Karaya çıkartılmaksızın habitat kazanımı, yapay ada oluşturulması, sahilin beslenmesi, rekreasyonel veya endüstriyel amaçlı kıyı dolgusu gibi deniz veya kıyı ortamlarında faydalı kullanımı gerçekleştirilecek dip tarama malzemesinin 9 uncu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen denize boşaltım kriterlerine uygun olması gerekmektedir. Bu uygulamaların deniz çevresine olan etkilerinin en aza indirilmesi amacıyla, uygun dönem ve teknik yöntemler belirlenerek Dip Tarama Çevresel Yönetim Planına ilave edilir.

(5) Faydalı kullanım amacıyla karaya çıkarılan dip tarama malzemesi ile ilgili yapılması gereken atık işleme faaliyetleri Atık Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre yapılır.

(6) Denize boşaltımı uygun görülmeyen dip tarama malzemesi, atık işleme tesislerine çevre ve insan sağlığını tehdit etmeyecek şekilde sızdırmazlığı sağlanmış araçlarla taşınır. Dip tarama faaliyetleri sonucu oluşan tarama malzemesinin doğrudan atık işleme tesislerine taşınmasında Atık Yönetimi Yönetmeliği hükümleri uygulanmaz.

(7) Dip tarama malzemesinin bertarafı Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümlerine göre yapılır.

(8) Dip tarama malzemesinin karaya çıkartılarak faydalı kullanımı veya bertarafı söz konusu olduğunda; faaliyet sahibi atık beyan formunu bir önceki yıla ait bilgileri içerecek şekilde her yıl ocak ayından mart ayı sonuna kadar İdarece hazırlanan çevrimiçi uygulamaları kullanarak doldurmak, onaylamak, bir örneğini almak ve beş yıl boyunca bir nüshasını saklamakla yükümlüdür.

Denizlerde boşaltım faaliyetleri

MADDE 9 – (1) İdarece, yapılan analiz sonucunda Ek-1’de yer alan Tablo 2’de belirtilen;

a) Sınır değerleri aşmayan dip tarama malzemesinin uygun deniz alanlarına boşaltımına izin verilebilir.

b) Parametrelerden herhangi birinin üst sınır değeri aşması durumunda dip tarama malzemelerinin deniz ortamına boşaltılmasına izin verilmez.

c) Parametrelerden herhangi birinin sınır değeri aşmış üst sınır değeri aşmaması durumunda, boşaltım faaliyetinin deniz çevresine olabilecek etkilerinin detaylı olarak araştırılması amacıyla ekotoksikolojik analizler yapılarak sonuçları Dip Tarama Çevresel Yönetim Planı ekinde İdareye sunulur. Ekotoksikolojik analizler sonucunda EC50 değerinin sağlandığı konsantrasyon seviyesi, dip tarama malzemesinde ölçülen konsantrasyonun % 40 ve üzerinde olduğu durumlarda, yani toksik nitelik taşımaması halinde dip tarama malzemesinin uygun deniz alanlarına boşaltımına izin verilebilir.

(2) Ek-1’de yer alan Tablo 2’de belirtilen kriterlere göre denize boşaltımı uygun olmayan dip tarama malzemesinin bulunduğu alanın yatay ve dikey yöndeki sınırlarının belirlenmesi amacıyla, ilave olarak alınacak yüzey sedimanı ve sondaj numunelerinde gerekli analizler yapılır. Sınırları belirlenen bu alan tarama planından çıkarılır veya dip tarama yapılacak ise oluşacak malzeme karada bertaraf edilir.

(3) Akıntı rejiminin olumsuz etkilenmemesi için dip tarama malzemesi boşaltım alanına eşit ve homojen şekilde dağıtılır.

(4) Dip tarama malzemesinin boşaltılacağı deniz alanının faaliyet öncesinde ve sonrasında batimetrik ölçümleri yapıp en az 1/1000 ölçekli batimetri haritası hazırlanarak İdareye sunulur.

(5) Boşaltım faaliyetlerinin deniz suyuna ve bentik bölgeye oluşturabileceği olumsuz çevresel etkilerinin önlenmesi veya en aza indirilmesi amacıyla Türkiye’nin tüm denizleri için uygun boşaltım dönemi ve yöntemi ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak, Bakanlıkça belirlenir. Ayrıca, Marmara Denizi için dip tarama malzemesinin kompozisyonu dikkate alınarak Bakanlıkça ek tedbirler uygulanabilir.

(6) Bakanlık tarafından, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak uygun boşaltım alanları belirlenir ve ilan edilir. Bakanlıkça boşaltım alanının belirlenmediği bölgelerde, Marmara Denizi hariç olmak üzere, faaliyet sahibi tarafından Ek-1’de yer alan Tablo 4’te belirtilen kriterleri sağlayan ve ilgili kurum ve kuruluşlarca uygun görülen deniz alanı boşaltım alanı olarak önerilebilir.

(7) Dip tarama malzemesinin boşaltılacağı deniz alanı, heyelan veya kaymaların oluşmayacağı eğime sahip olmalıdır.

(8) Bakanlık tarafından belirlenip ilan edilen veya faaliyet sahibince önerilerek İdarece boşaltım izni verilen alanlar; seyir haritalarına işlenmek ve denizcilere duyurulmak üzere İdarece Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığına bildirilir.

(9) İdare, Bakanlıkça boşaltım alanlarının belirlendiği denizlerde, deniz alanının genel kirlilik durumu, akıntı rejimi ve diğer oşinografik özelliklerini dikkate alarak belirlenen deniz alanlarının dışında boşaltıma sınırlama getirebilir.

(10) Dip tarama malzemesinin; deniz çayırı, diğer korunan türler, deşarj ve boru hatları ile bu alanları etkileyebilecek deniz alanlarına, kentsel, tarihi ve arkeolojik sit alanlarına, dalışa yasak alanlara, taşınmaz kültür varlıklarının koruma alanlarına boşaltılması yasaktır.

(11) Boşaltım faaliyeti sonucunda deniz ortamında oluşabilecek bulanıklığın en aza indirilmesi ve bentik bölgedeki birikimin öngörülen sınırlar içerisinde kalmasının sağlanması amacıyla akıntı hızı da dikkate alınarak boşaltım esnasında gemi hızı 0,3-0,7 mil/saat aralığında tutulur.

(12) İdare, gerekli gördüğü takdirde boşaltım yöntemini, tekniğini ve boşaltım alanlarını değiştirebilir veya çevresel açıdan oluşabilecek olumsuz etkileri dikkate alarak boşaltım faaliyetini durdurabilir.

(13) Dip tarama malzemesinin Bakanlıkça belirlenen alanlar dışına boşaltılmasının öngörülmesi durumunda deniz alanının ekolojik raporu hazırlanarak Dip Tarama Çevresel Yönetim Planı ekinde İdareye sunulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Başvuru, İzleme ve Raporlama**

Dip tarama çevresel yönetim planının hazırlanması, başvuru ve onay

MADDE 10 – (1) Dip tarama ve boşaltım faaliyetinde bulunacak faaliyet sahipleri bu Yönetmelik kapsamında dip tarama faaliyetine, boşaltım alanına ve uygun ekipman, teknoloji ve metodun kullanımına ilişkin hususları içeren Dip Tarama Çevresel Yönetim Planını İdareye sunarlar.

(2) Dip Tarama Çevresel Yönetim Planı 30/7/2019 tarihli ve 30847 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmelik kapsamında yetkilendirilmiş, dip tarama ve boşaltım konularında Bakanlıkça düzenlenecek eğitimi almış personel bulunduran çevre danışmanlık firmaları tarafından hazırlanır.

(3) İdare, Dip Tarama Çevresel Yönetim Planını 30 iş günü içerisinde inceler ve gerekli görmesi durumunda faaliyet sahibinden ilave bilgi, belge ve araştırma isteyebilir.

(4) İdare, Dip Tarama Çevresel Yönetim Planlarında yer alan hususları inceler ve uygun bulunanları onaylayarak Uygunluk Belgesi verir.

(5) Uygunluk Belgesinin Bakanlıkça verilmesi durumunda, dip tarama faaliyetinin gerçekleştirildiği ve boşaltım alanının bulunduğu il müdürlüğüne; Uygunluk Belgesinin il müdürlüğüne verilmesi durumunda ise Bakanlığa ve boşaltım alanının bulunduğu il müdürlüğüne bilgi verilir.

(6) İdarece Uygunluk Belgesi verilen faaliyetlere ilişkin Dip Tarama Çevresel Yönetim Planında herhangi bir değişikliğin ön görülmesi durumunda faaliyet sahibince İdareye başvuru yapılarak gerekli Uygunluk Belgesi yeniden alınır.

İzleme ve raporlama

MADDE 11 – (1) Faaliyet sahibince dip tarama faaliyeti sonucunda oluşan malzemenin boşaltıldığı deniz alanında oluşabilecek değişikliklerin tespit edilmesi amacıyla Ek-1’de yer alan Tablo 5’te belirtilen parametreler dahilinde izleme çalışmaları yapılır.

(2) İzleme çalışmaları, en az 5 örnekleme noktasında deniz yüzeyinden numuneler alınıp ayrı ayrı analizleri yapılarak gerçekleştirilir. Numune alım noktaları, boşaltım alanının ortasından ve boşaltım faaliyetinin etkileyebileceği deniz alanının sınırlarında olacak şekilde belirlenir.

(3) Boşaltım faaliyeti öncesinde deniz ortamının mevcut durumunu tespit etmek amacıyla yapılacak ilk izleme çalışması Dip Tarama Çevresel Yönetim Planına ilave edilir.

(4) Boşaltım faaliyetinin sona ermesinden 6 ay sonra son izleme çalışması yapılarak, ilk izleme çalışması sonuçları ile karşılaştırılmalı olarak 1 ay içerisinde İdareye sunulur.

(5) İzleme raporları Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmelik kapsamında yetkilendirilmiş ve dip tarama ve boşaltım konularında Bakanlıkça görevlendirilen bilimsel kurum/kuruluşlarca düzenlenecek eğitimi almış çevre görevlileri veya bu personeli bulunduran çevre danışmanlık firmaları tarafından hazırlanır.

(6) Numune alma ve analiz çalışmaları Bakanlıkça yetkilendirilmiş laboratuvarlarca, yetkilendirilmiş laboratuvarların bulunmaması durumunda akredite laboratuvarlarca yapılır.

(7) İdare, boşaltım malzemesinin toplam miktarı ve boşaltım alanının büyüklüğünü dikkate alarak izleme sıklığını, parametrelerini, numune alım noktalarını, sayısını ve süresini değiştirebilir.

(8) Dip tarama faaliyeti sırasında çevresel açıdan olumsuzlukların tespiti durumunda İdarece boşaltım faaliyeti süreli ya da tamamen durdurulabilir.

(9) Aynı alana birden fazla boşaltım faaliyetinin yapılması hâlinde, faaliyet sahipleri ortak bir izleme çalışması yapabilir.

(10) Dip tarama ve boşaltım faaliyetlerine ilişkin olarak İdareye sunulacak olan her türlü bilgi ve belge yazılı olarak ve elektronik ortamda sunulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Denetim ve idarî yaptırım

MADDE 12 – (1) Dip tarama ve boşaltım faaliyetlerinin bu Yönetmelikte yer alan hükümlere uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi Bakanlık, il müdürlükleri veya Bakanlık tarafından yetki devri yapılan kurum ve kuruluşlarca denetlenir.

(2) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı faaliyette bulunanlar hakkında, Çevre Kanununun ilgili maddeleri uyarınca idarî yaptırım uygulanır.

Diğer hükümler

MADDE 13 – (1) Dip tarama ve boşaltım faaliyetleri kapsamında İdarece düzenlenecek olan Uygunluk Belgesine ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(2) Dip tarama ve boşaltım faaliyetleri kapsamında İdareye sunulacak olan İzleme Raporu ve Ekolojik Rapor formatları ile ekotoksikolojik analiz yöntemleri ve diğer uygulamalara ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(3) Askeri maksatlı yapılacak dip tarama ve boşaltım faaliyetleri için bu Yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Milli Savunma Bakanlığınca ayrıca belirlenir.

İstisnaî hükümler

MADDE 14 – (1) ~~Balıkçı barınaklarında 50.000 m³'ün altında yapılacak olan dip tarama faaliyeti sonucunda ortaya çıkan malzeme, 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında Bakanlıkça belirlenen deniz alanlarına boşaltılabilir. Bu alanların dışına boşaltım yapılmak istenmesi durumunda; genel esaslarda yer alan hususlar dikkate alınarak en az 1 deniz mili kıyıdan uzaklık ve 40 metre derinlik kriterlerini haiz, 9 uncu maddenin altıncı fıkrasında belirtilen kurumların ilgili taşra teşkilatlarınca uygun görülen deniz alanlarına dip tarama malzemesinin boşaltımına İdarece izin verilebilir. 40 metre derinlik kriterinin sağlanamadığı denizlerde boşaltım alanının kıyıdan uzaklığı en az 2 deniz mili olmalıdır.~~

(1) **Balıkçı barınaklarında gerçekleştirilecek ve akarsu ağızlarında afet sonucu oluşan birikimin risk teşkil ettiği durumlarda yapılacak olan dip tarama faaliyeti sonucunda ortaya çıkan malzeme 50.000 m³ altında ise 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında Bakanlıkça belirlenen deniz alanlarına boşaltılabilir. Risk teşkil etme durumu ilgili kurum/kuruluşların taşra teşkilatları görüşleri doğrultusunda belirlenir. Bu alanların dışına boşaltım yapılmak istenmesi durumunda; genel esaslarda yer alan hususlar dikkate alınarak en az 1 deniz mili kıyıdan uzaklık ve 40 metre derinlik kriterlerini haiz, 9 uncu maddenin altıncı fıkrasında belirtilen kurumların ilgili taşra teşkilatlarınca uygun görülen deniz alanlarına dip tarama malzemesinin boşaltımına İdarece izin verilebilir. 40 metre derinlik kriterinin sağlanamadığı denizlerde boşaltım alanının kıyıdan uzaklığı en az 2 deniz mili olmalıdır.**

(24.08.2024 tarih ve 32642 Sayılı R.G.' de yayımlanan değişiklik ile değişmiştir.)

(2) Bu maddede belirtilen istisna faaliyetler için Ek-3'te belirtilen formata uygun başvuru raporu hazırlanarak İdareye sunulur. Bu rapor, Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmelik kapsamında yetkilendirilmiş, dip tarama ve boşaltım konularında Bakanlıkça düzenlenecek eğitimi almış personel bulunduran çevre danışmanlık firmaları veya kurum/kuruluşlar tarafından hazırlanır.

(3) Birinci fıkrada belirtilen faaliyetler; 6 ncı, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci maddeler ile Ek-1'de yer alan Tablo 1, Tablo 2, Tablo 4 ve Tablo 5'ten muaftır. İdare, tarama yapılacak olan bu alanlarda kirlilik baskısının olması durumunda muaf tutulan hükümlerle ilgili kısıtlamaya gidebilir, ilave bilgi, belge ve analiz isteyebilir.

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımlanmasından önce denize boşaltım faaliyetlerine ilişkin olarak Bakanlıkça verilen izinler 6 ay geçerlidir.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı ve 9 uncu maddeleri çerçevesinde analizleri yapılan ve sınır değerlerin altında kalan dip tarama malzemesi yine bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ~~30/6/2024 31/12/2029~~ **(24.08.2024 tarih ve 32642 Sayılı R.G.' de yayımlanan değişiklik ile değişmiştir.)** tarihine kadar Marmara Denizi'nde bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesi kapsamında belirlenen boşaltım alanlarına boşaltılabilir.

(22.01.2022 tarih ve 31727 Sayılı R.G'de Yayımlanan Değişiklik ile eklenmiştir.)

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı yürütür.

Ek-1
DİP TARAMA MALZEMESİNİN ÇEVRESEL YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ
TABLOLARI

Tablo 1: Taranacak Alandan Alınacak Numune Sayısı

Taranacak Deniz Alanı (m ²)	Alınması Gereken En Az Yüzey Sedimanı Numunesi Sayısı	Faydalı Kullanım İçin Alınması Gereken Sondaj Numunesi Sayısı
< 25.000	3	1
25.000 – 100.000	5	2
>100.000 – 500.000	8	3
>500.000 – 1.000.000	12	4
>1.000.000	15*	5**

*: 1.000.000 m² üzeri faaliyetlerde her 200.000 m² başına numune sayısı bir arttırılır.

** : 1.000.000 m² üzeri faaliyetlerde her 500.000 m² başına sondaj sayısı bir arttırılır.

Tablo 2: Dip Tarama Matzemesinin Denize Boşaltımında Uygulanacak Sınır Değerler

Parametreler (Kuru ağırlık cinsinden)	Marmara Denizi		Karadeniz		Akdeniz ve Ege Denizi	
	Sınır Değer	Üst Sınır Değer	Sınır Değer	Üst Sınır Değer	Sınır Değer	Üst Sınır Değer
Kadmiyum Cd (mg/kg)	2	4	3,5	5	1,5	2,5
Kurşun Pb (mg/kg)	100	200	150	250	100	200
Arsenik As (mg/kg)	30	50	50	100	30	50
Krom Cr (mg/kg)	250	500	350	700	850	1300
Bakır Cu (mg/kg)	200	500	300	800	100	200
Nikel Ni (mg/kg)	75	150	100	200	1000	1750
Çinko Zn (mg/kg)	400	700	500	1000	200	400
Cıva Hg (mg/kg)	0,5	2	0,7	3	0,5	2
Toplam PCB (µg/kg)	23	40	23	65	23	45

Tablo 3: Dip Tarama Malzemesinin Faydalı Kullanım Seçenekleri

A. Deniz ve kıyı alanlarında faydalı kullanım seçenekleri	B. Karada faydalı kullanım seçenekleri
1- Kıyı dolgusu ve beslenmesi ➤ Endüstriyel amaçlı dolgu ➤ Kıyı kazanımı ➤ Sahilin beslenmesi ve genişletilmesi	1- İnşaat sektöründe kullanım * ➤ Yapısal dolgular ➤ Zeminin iyileştirilmesi ➤ Agregalar ➤ Karayolları
2- Kıyıda habitat kazanımı ➤ Habitat restorasyonu ➤ Yeni habitat alanlarının oluşturulması	2- Tarım, orman, peyzaj ve rekreasyon alanlarında kullanım *
3- Yapay ada oluşturulması	3- Ömrünü tamamlamış maden ve taş ocaklarının doldurulması veya rehabilitasyonu
4- Bakanlıkça uygun görülecek diğer kullanımlar	4- Bakanlıkça uygun görülecek diğer kullanımlar

*: Kullanım amacı dikkate alınarak gerekli ölçüde tuzluluk giderimi yapılmalıdır.

Tablo 4: Boşaltım Alanı Seçim Kriterleri

Parametreler	Karadeniz	Marmara Denizi¹	Ege Denizi	Akdeniz
Kıydan Uzaklık (deniz mili) ²	> 3	> 3	> 3	> 3
Derinlik (metre)	> 40	50 - 450	> 50	> 40
Toplam Fosfor ($\mu\text{g/l}$) ³	< 20	< 23	< 15	< 15
Seki Disk Derinliği (m) ³	> 6	> 5	> 7	> 8

- 1) Marmara Denizinde Bakanlığın belirlediği alanlar dışında boşaltım alanı önerilemez.
- 2) Kıydan uzaklık; boşaltım alanının anakara veya adalara olan en yakın mesafesidir.
- 3) Boşaltım alanında en az 3 noktada yapılan ölçüm sonuçları ortalaması dikkate alınır.

Tablo 5: Boşaltım Alanında İzlenecek Parametreler

Parametreler
1. pH
2. Sıcaklık $^{\circ}\text{C}$
3. Tuzluluk (ppt)
4. Seki diski derinliği (metre)
5. Çözünmüş oksijen konsantrasyonu (mg/L) ve % doygunluk
6. Toplam Organik Karbon (mg/L)
7. Klorofil-a konsantrasyonu ($\mu\text{g/L}$)
8. Toplam Fosfor ($\mu\text{g/L}$)
9. Askıda Katı Madde (mg/L)

DİP TARAMASI ÇEVRESEL YÖNETİM PLANI FORMATI

A. Genel Bilgiler

- 1) Faaliyetin adı.
- 2) Faaliyet sahibinin adı, adresi, telefon ve faks numarası.
- 3) Tarama yapılacak yerin mevkii (köşe koordinatları ile, WGS84 Coğrafik koordinat sistemine uygun olarak derece dakika saniye cinsinden olmalıdır).
- 4) Taramadan çıkacak malzemenin boşaltılacağı alanın mevkii (köşe koordinatları ile, WGS84 Coğrafik koordinat sistemine uygun olarak derece dakika saniye cinsinden olmalıdır).
- 5) Yapılması planlanan dip taramanın önem ve gerekliliği.
- 6) Son 5 yılda yapılan dip tarama faaliyetleri hakkında bilgi.
- 7) Planı hazırlayan firmanın, kurum/kuruluşun adı, adresi, telefon ve faks numarası.
- 8) Planı hazırlayan çevre danışmanlık firmasının faaliyet sahibince yetkilendirildiğine dair belge plana ek yapılır.
- 9) Planın hazırlanış tarihi.

B. Dip Tarama Malzemesinin Özellikleri

- 1) Tarama malzemesinin toplam miktarı ve hesaplanması.
- 2) Tarama malzemesinin ortalama kompozisyonunun belirlenmesi için yapılan çalışmalar [çakıl (> 2 mm), kum (2-0,05mm), silt (0,05 - 0,002 mm), kil (< 0,002 mm)].
- 3) Numune alma noktaları ve koordinatları.
- 4) Tablo 2'ye göre yapılan analiz sonuçları.
- 5) Analiz sonuçlarının değerlendirilmesi.
- 6) Tablo 2 sınır değerleri aşması durumunda yapılan ekotoksikolojik analiz sonuçları.
- 7) Ekotoksikolojik analiz sonuçlarına göre dip tarama malzemesinin deniz ortamına ve ekosistemine olan etkilerinin değerlendirilmesi.
- 8) Numune alma tutanakları.

C. Dip tarama ve Denize Boşaltım Yöntemleri

- 1) Dip tarama yapılacak alanın batimetri haritası.
- 2) Dip taramada kullanılacak yöntem, tarama/boşaltım gemisi ve diğer ekipmanlara ilişkin bilgiler (Deniz ve İçsular Tarama Yönetmeliği kapsamında alınan Tarama Ön İzni ve tarama faaliyetini gerçekleştirecek firma/kurum/kuruluşa ait Tarama Yetki Belgesi ek yapılacaktır).
- 3) Dip tarama malzemesinin denize boşaltım yöntemi ve aylık boşaltım miktarı.
- 4) Tarama alanının ekolojik raporu (gerekli olması durumunda).

Ç. Faydalı Kullanım Olanakları ve Bertarafı

- 1) Sondaj numunesi alma noktaları ve koordinatları.
- 2) Sondaj numunelerinin ortalama kompozisyonu (çakıl, kum, silt, kil oranları).
- 3) Dip tarama malzemesinin faydalı kullanım seçeneklerinin değerlendirilmesi.
- 4) Dip tarama malzemesinin kompozisyonu, kimyasal ve diğer fiziksel özellikleri dikkate alınarak uygulanması planlanan faydalı kullanım seçeneği hakkında detaylı teknik bilgiler, bilimsel araştırmalar.
- 5) Numune alma tutanakları.
- 6) Dip tarama malzemesinin aylık bertaraf miktarı ve bertaraf tesisinin adı.
- 7) Dip tarama malzemesinin karaya çıkarılması durumunda çevrimiçi atık beyan formu ve taşınacaksa yöntemi.

D. Boşaltım Alanının Özellikleri

D.1. Bakanlıkça Belirlenen Alanlara Boşaltım Yapılması Durumunda	D.2. Bakanlıkça Belirlenen Alanlar Dışına Boşaltım Yapılması Durumunda
<ol style="list-style-type: none"> 1) Boşaltım alanının kıyıdan uzaklık ve derinliği. 2) Boşaltım alanının ve izleme noktalarının koordinatları. 3) İzleme programı. 4) Genel akıntı yönü. 5) Boşaltım alanının izleme noktaları işaretlenmiş batimetri haritası ve uygunluğunun değerlendirilmesi. 6) Boşaltım alanının faaliyet öncesi Ek-1'de yer alan Tablo 5'e göre ilk izleme sonuçları ve numune alma tutanakları. 7) Tarama malzemesinin boşaltım alanına homojen dağılımını sağlamaya yönelik kullanım planı.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Boşaltım alanının Ek-1'de yer alan Tablo 4'te yer alan kriterlere göre durumu. 2) Boşaltım alanının ve izleme noktalarının koordinatları. 3) İzleme programı. 4) Genel akıntı yönü. 5) Boşaltım alanının izleme noktaları işaretlenmiş batimetri haritası ve uygunluğunun değerlendirilmesi. 6) Boşaltım alanının faaliyet öncesi Ek-1'de yer alan Tablo 5'e göre ilk izleme sonuçları ve numune alma tutanakları. 7) Tarama malzemesinin boşaltım alanına homojen dağılımını sağlamaya yönelik kullanım planı. 8) Balık ve kabuklu deniz hayvanları üretim ve avlanma alanları, doğal ve arkeolojik sit alanları, korunan alanlar ve deşarj hatlarına uzaklığı ve boşaltım faaliyetinin sosyoekonomik etkileri. 9) Boşaltım alanının ekolojik raporu. 10) Boşaltım alanına yönelik ilgili kurumların uygunluk yazıları.

E. Boşaltım Faaliyetinin Deniz Çevresine Etkilerinin Değerlendirmesi

- 1) Kıyı alanlarına olabilecek etkileri ve alınabilecek önlemler.
- 2) Deniz ortamına olabilecek etkileri ve alınabilecek önlemler.

F. İş Termin Planı

- 1) Dip tarama ve boşaltım işlemleri ile ilgili iş akım şeması ve aylık zaman çizelgesi [Tarama ve boşaltım işlemlerinin ne kadar süre içinde tamamlanacağı, sınırlama dönemleri (yasaklı dönemler, balıkçılık, turizm ve benzeri) ve aylık çalışma programı].

**BALIKÇI BARINAKLARI İÇİN DİP TARAMASI VE BOŞALTIM
BAŞVURU RAPORU FORMATI**

Kurum/Kuruluş Bilgileri	
Faaliyetin adı	
Faaliyet sahibinin adı, adresi, telefon ve faks numarası	
İşletmenin yıllık kapasitesi (deniz aracı sayısı)	
Yapılması planlanan dip taramanın önem ve gerekliliği	
Tarama Alanının Coğrafi ve Fiziki Özellikleri	
Tarama alanı koordinat bilgileri (alanı temsil edecek şekilde dört köşe koordinat bilgileri – WGS84 coğrafik koordinat sistemine uygun olmalıdır)	
Dip taramada kullanılacak yöntem ve ekipmanlar	
Tarama alan büyüklüğü (m^2) ve taranacak malzeme hacmi (m^3)	
Bölgede daha önce tarama yapılmış ise: tarihleri, sıklığı, tarama hacmi (m^3)	
Faydalı kullanım olanakları, miktarı (m^3)	
Boşaltım Alanının Coğrafi ve Fiziki Özellikleri	
Boşaltım alanının koordinat bilgileri (alanı temsil edecek şekilde dört köşe koordinat bilgileri – WGS84 Coğrafik koordinat sistemine uygun olmalıdır)	
Boşaltım Alanı Kıyıdan Uzaklığı (deniz mili) ve Derinliği (m)	
Boşaltım alanının büyüklüğü (m^2)	
Bölgede daha önce boşaltım yapılmış ise: tarihleri, sıklığı, boşaltım hacmi (m^3)	
Dip tarama malzemesinin denize boşaltım yöntemi ve ekipmanları	
Ek:	
1- Tarama Alanına Gösterir Harita	
2- Tarama Yetki Belgesi	